

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЛІТЕРАТУРИ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

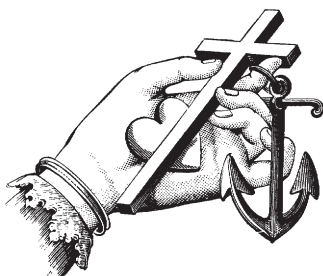
БІБЛІОТЕКА
СВІТОВОЇ
ЛІТЕРАТУРИ

Редьярд
КІПЛІНГ

■

КНИГА ДЖУНГЛІВ
ПОЕЗІЇ

Переклад з англійської

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2013

БРАТИ МАУГЛІ

*Ніч несе на крилах вечірній птах,
Кажан вилітає з півми.
А людей у полоні тримає страх,
Бо вільні до ранку ми.
Наша влада — з вечора до світання,
Коли Згряя в лісі панує.
Чуєш поклик? Доброго полювання
Всім, хто Закон шанує!*

Нічна пісня Джунглів

Надвечір жаркого дня в Сіонійських горах батько-Вовк прокинувся після свого денного спочинку, почухався, позіхнув і струсонув обважнілими лапами, щоб розігнати дрімоту. Мати-Вовчиця спала, поклавши свою велику сіру голову на чотирьох вовченят, а вони вовтузилися і тихенько скавуліли, і місяць заглядав у печеру, де жила вовча родина.

— Еге! — сказав батько-Вовк. — Час іти на полювання.

Він хотів було податися з гори у видолинок, аж раптом низькоросла тіль з кошлатим хвостом кинулася на поріг і занила:

— Хай тобі щастить, о Володарю Вовків! Щастя і міцних білих зубів твоїм славним діткам. Нехай вони не забувають, що в цім світі є голодні!

То був шакал, підлий Табакі, — усі вовки Індії зневажають Табакі за те, що він усюди нишпорить, збурює ворожнечу, розносить плітки і збирає покидь на сільському смітнику. І все ж таки вони бояться

Табакі, бо він частіше з-поміж інших звірів у джунглях хворіє на сказ, а тоді никає лісом і може вкусити кожного, хто трапиться назустріч. Навіть тигр тікає від ницого скаженого Табакі, бо сказ — це найстрашніше лихо для дикого звіра. У нас цю хворобу називають сказом, а звірі прозвали її «дівані» і тікають від неї.

— Можеш зайти і подивитися сам, — похмуро мовив батько-Вовк. — Немає тут ніякої поживи.

— Для вовка — так, — зігнувся Табакі. — А для такого сіромахи, як я, і обгризений маслак — розкіш. Ми, Гідур-логи — шакали, — харчами не перебираємо.

Він шмигнув у глиб печери, схопив оленячу кістку, на якій лишалося трохи м'яса, і, радий-радісінський, вдоволено захрумав.

— Дякую за частування, — сказав він, облизуючись. — Які гарні, славні діточки! Які в них великі очі! А вони ж іще такі дрібні! Та що це я кажу, — мені слід пам'ятати, що королівські діти змалечку вже як дорослі.

Табакі пречудово знав, що хвалити дітей уголос не годиться — бо так їх можна зурочити, — і тішився, бачачи, як знітилися їхні батько й мати.

Він трохи помовчав, зловтішаючись, що вчинив капость, а потім додав:

— Шер-Хан, Великий Тигр, змінив місце ловів. Цього місяця він полюватиме тут, у горах. Отак він сказав.

Шер-Хан облюбував місцину за двадцять миль звідси, біля річки Вайнганги.

— За яким правом? — гримнув батько-Вовк. — Закон Джунглів забороняє міняти місце ловів без попередження! Він розполохає здобич на багато миль

довкола, і що мені робити? Мушу нині полювати за двох.

— Недаремно рідна мати назвала його Лангрі — Кульгавий, — презирливо докинула мати-Вовчиця. — Він змалку кульгає на одну ногу, от і вистежує тільки домашню худобу. Селяни на берегах Вайнганги його ненавидять, а тепер він утік сюди і лихо веде за собою: люди полюватимуть за ним у хащі, зловити не зможуть, а нам із дітьми куди подітися, коли вони підпалять траву? Уклінна дяка Шер-Хану!

— То що — передати йому вашу подяку? — прискалив око Табакі.

— Геть, паскудо! — рикнув батько-Вовк. — Швендай зі своїм паном! Ти сьогодні вже своє зробив.

— Ну що ж, піду, — хихикнув Табакі. — Згодом Шер-Хан і сам подасть голос. Он він — у долині. Я міг би й не трудити ноги, щоб сповістити про це.

Батько-Вовк прислухався: унизу, в долині при невеликій річці, пролунало люте й злісне ревіння тигра, котрий упустив здобич і з досади казився на всю околицю.

— От недоріка! — мовив батько-Вовк. — Зчинити галас на нічних ловах! Чи він не може відрізнити наших оленів від товстих буйволів з Вайнганги?

— Цить! Він вистежує не буйвола і не оленя, — озвалася мати-Вовчиця. — Він полює на людину.

Ревіння змінилося глухим риком, що лунав немовби звідусіль. Це був той рик, що до смерті лякає дроворубів і селян, коли вони ночують у лісі, і часом змушує їх бігти просто до тигра в пазурі.

— Кажеш, на людину! — батько-Вовк вишкірив свої білі зуби. — Невже йому мало усіякої дрібноти та жаб у болоті, що його потягло на людське м'ясо, та ще й на наших угіддях?

Закон Джунглів, який завжди передбачливий, дозволяє звірам вистежувати людей лише тоді, коли вони навчають свою малечу полювати на здобич. Але навіть тоді звір не може вбити людину в тих краях, що їх обжила згряя чи його сім'я. Після загибелі людини з'являються білі люди на слонах, з рушницями і юрми темношкірих людей з гонгами та смолоскипами; і тоді усім звірам у джунглях буде скрутно. А ще звірі знають, що людина — найбільш слабе та безпорадне створіння з-поміж усіх, і поважному мисливцю не годиться її чіпати. Вони кажуть — і це правда, — що в люджерів лисіє хутро і випадають зуби.

Ричання стало гучнішим і завершилося оглушливим «А-р-р!» — так тигр сповіщає, що готовий до нападу.

Потім почулося озвіріле виття, не таке, як зазвичай у тигра.

— Спіймав облизня, — мовила мати-Вовчиця. — Ти диви!

Батько-Вовк майнув на розвідини і неподалік від печери почув розлючений рик Шер-Хана, що шарудів у заростях.

— Цей дурило обпік собі лапи! З дурного розуму стрибонув у вогнище дроворуба! — пхикнув батько-Вовк. — А за ним і Табакі.

— Хтось лізе сюди, — сказала мати-Вовчиця, нашорошивши одне вухо. — Пильнуй.

У заростях почувся тихий шурхіт, і батько-Вовк присів на задні лапи, готуючись до стрибка. І якби хтось цієї миті подивився на нього, то побачив би найбільше диво — як вовк завмер посеред стрибка. Він кинувся наперед, іще не бачачи, на що кидається, і раптом укляк на місці. Тобто він підстриб-

нув на чотири-п'ять футів угору і грудкою впав на землю.

— Людина! — прогарчав він. — Людське дитинча! Поглянь!

Перед ним, схопившись за нахилену до землі гілку, стояв голісінький смаглявий малюк, що ледь навчився ходити, — малесенька, ніжна жива грудочка. Такої дитини ще ніколи зроду ніхто не бачив уночі та ще й біля вовчого лігва. Малюк подивився в очі батькові-Вовку і засміявся.

— Ти диви, людське дитинча! — подивовано сказала мати-Вовчиця. — Я їх ще ніколи не бачила. Ану принеси його сюди.

Вовк зазвичай носить своїх вовченят у пащі, тому він може, коли треба, взяти в зуби яйце і не розчавити його; і хоча зуби батька-Вовка ухопили за спину малюка, коли він поклав дитину між вовченятами, на шкірі не лишилося й сліду.

— Яке ж воно малесеньке! Голе, а таке хоробре! — лагідно мовила мати-Вовчиця. (Малий пробирався між вовченятами ближче до її теплого підчерев'я.) — О, та ще й узявся смоктати разом з усіма! То он яке воно, людське дитя! Яка б то вовчиця могла похвалитися, що має серед своєї малечі людську дитину?

— Я чув, таке колись бувало, тільки не в нашій Зграї і не за моєї пам'яті, — сказав батько-Вовк. — Шерсті на ньому немає, і я міг би його вбити одним махом. Та ба — він мене не боїться!

При вході в печеру стало темно — велика кутаста голова і шия Шер-Хана затулили отвір. За ним верещав Табакі:

— Пане, пане, він побіг сюди!

— О, яка честь — до нас навідався Шер-Хан! — мовив батько-Вовк, грізно зблиснувши очима. — Чого бажає Шер-Хан?

З М І С Т

Редьярд Кіплінг: доля і книги. <i>Максим Стріха</i>	3
КНИГА ДЖУНГЛІВ. <i>Переклад Д. Радієнко</i>	21
ПОЕЗІЇ. <i>Переклад М. Стріхи</i>	179
Прелюд	181
Денні Дівер	182
Балада про Схід і Захід	184
Циганський шлях	189
Пісня рабів на галерах	191
Нене моя	192
Коли Земля допише останнє полотно...	193
Якщо...	194
Коли на лірі грав Гомер...	195
Вампір	196
Останнє моління	198
Тягар Білих	199
На марші (Піхотні полки)	201
Заповіт піктів	203
Заради Лалаги пішов...	204
«Міста, Держави, Трони...»	205

Гефсиманський сад (1914—1918)	206
З «Воєнних епітафій» (1914—1918)	207
Майстер	209
Прохання	210
Примітки. <i>Максим Стріха</i>	211